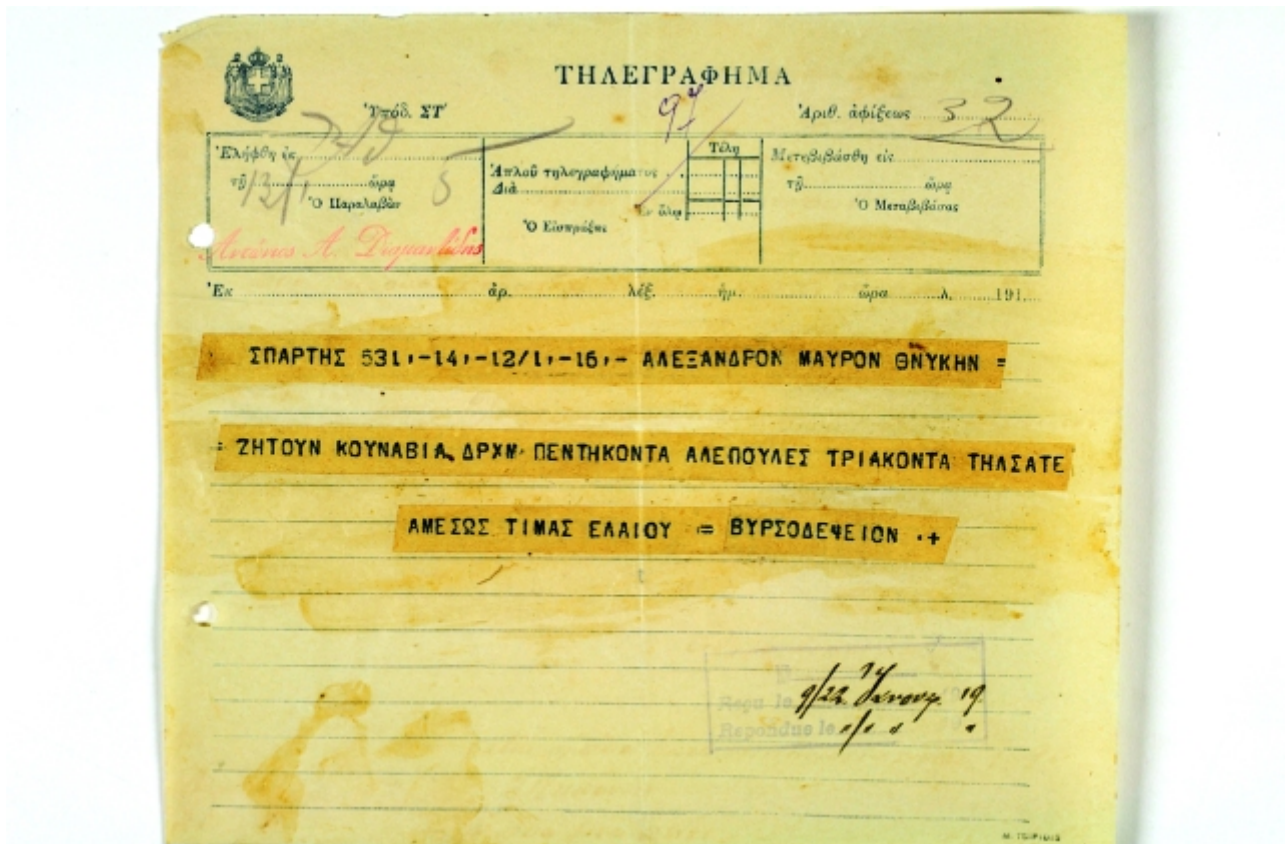
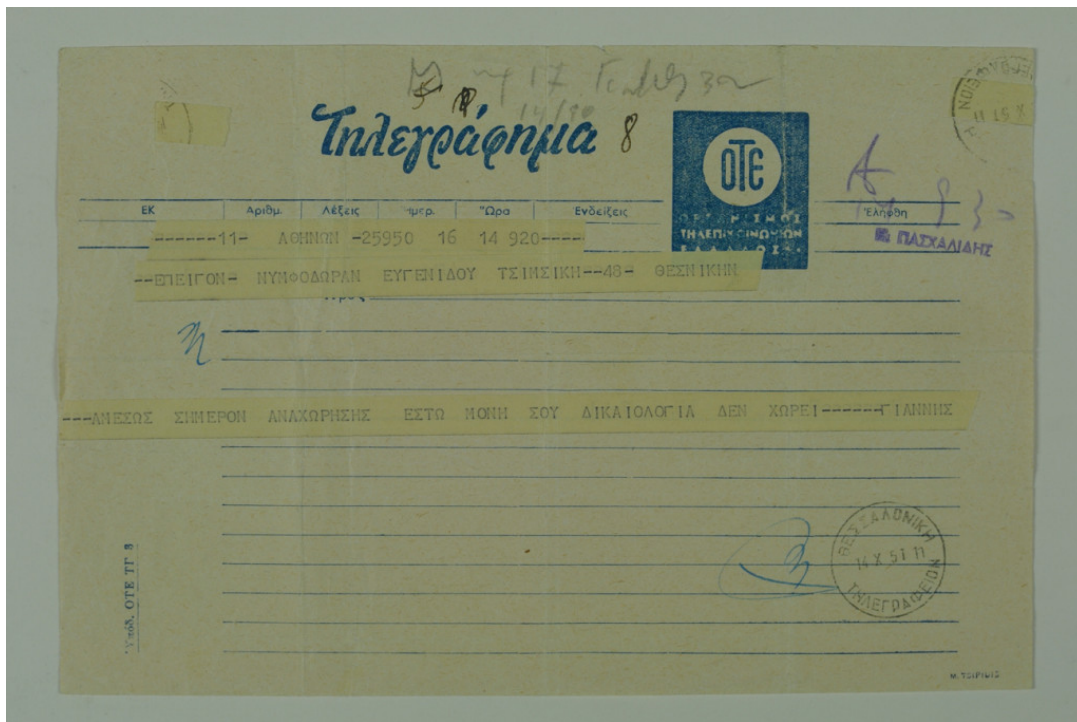

Το Τηλεγράφημα και η ιστορία του

/ Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, στη Θεσσαλονίκη, εγκαινιάζεται στις 24 Απριλίου, μία έκθεση αφιερωμένη στο τηλεγράφημα. Η έκθεση, η οποία θα διαρκέσει μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου, συνδιοργανώνεται από το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και το Μουσείο Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ και πραγματοποιείται με αφορμή τη δωρεά της συλλογής αυθεντικών τηλεγραφημάτων του Μιχάλη Τσιπίδη, στο Μουσείο Τηλεπικοινωνιών. Την επιμέλεια της έκθεσης, η οποία γίνεται στο πλαίσιο του εκθεσιακού κύκλου του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης «Ματιές στην πόλη», έχουν η Αλεξάνδρα Αθανασιάδου και ο Βαγγέλης Ιωακειμίδης.

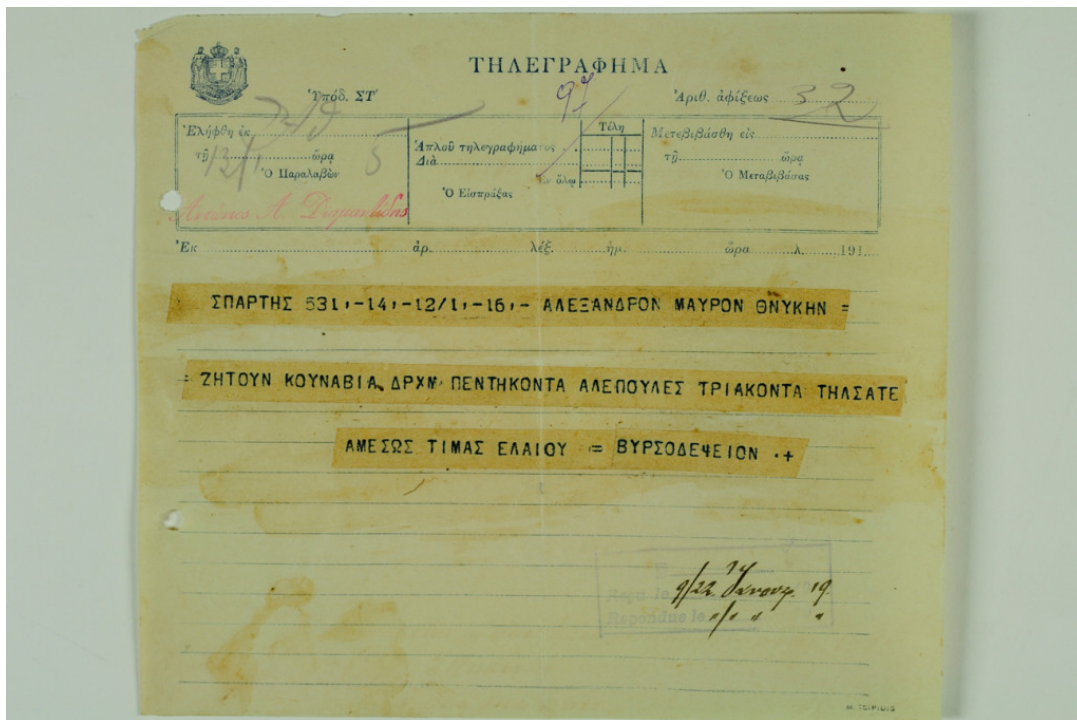
Από τη συλλογή του ΟΤΕ, συλλογή Μιχάλη Τσιπίδη

Στην έκθεση παρουσιάζονται περίπου 70 πρωτότυπα τηλεγραφήματα, κυρίως εμπορικού χαρακτήρα, από διαφορετικές τηλεγραφικές υπηρεσίες, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, από το 1870 μέχρι το 1956. Πρόκειται για την Οθωμανική Αυτοκρατορική Τηλεγραφική Υπηρεσία, τη Βουλγαρική, τη Σερβική, την Αγγλική Eastern Telegraph Company και τη μετεξέλιξή της, την Cable and Wireless, την Αγγλική Cable Telegraph Company, την Ελληνική Ταχυδρομική Τηλεγραφική Τηλεφωνική Υπηρεσία και τον ΟΤΕ.

Ο επισκέπτης της έκθεσης, παρακολουθεί ένα κομμάτι της ιστορίας της Θεσσαλονίκης να ξετυλίγεται μέσα από ελάχιστες λέξεις, από συναλλαγές, ακόμη και από τα λογοκριμένα τηλεγραφήματα.

Η συλλογή του Μιχάλη Τσιπίδη, περιλαμβάνει περισσότερα από 300 πρωτότυπα τηλεγραφήματα και το 2012 δωρίθηκε στο Μουσείο Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ.

Ο Μιχάλης Τσιπίδης γεννήθηκε στην Καλαμαριά, το 1944, από γονείς πρόσφυγες από τον Πόντο. Εργάστηκε στον ΟΤΕ από το 1970 έως την συνταξιοδότησή του. Ασχολήθηκε με το φιλοτελισμό και είναι συγγραφέας του τρίτομου καταλόγου γραμματοσήμων «HELLAS» και πολλών άρθρων στο επίσημο περιοδικό του Ελληνικού φιλοτελισμού «ΦΙΛΟΤΕΛΕΙΑ».

Από τη συλλογή του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου, συλλογή Μιχάλη Τσιπίδη

Αυτά συνδέονται αντιστικτικά με φωτογραφίες του σήμερα από τον Σπύρο Στάβερη, κατόπιν ανάθεσης από το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης. Οι εικόνες βασίζονται στα μηνύματα επιλεγμένων τηλεγραφημάτων από το φωτογράφο, φέρνοντας με αυτόν τον τρόπο σε διάλογο λέξεις και εικόνα: λέξεις του παρελθόντος τροφοδοτούν εικόνες του σήμερα, έχοντας πάντοτε το ίδιο σκηνικό, την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Ο Σπύρος Στάβερης γεννήθηκε το 1952 στην Αθήνα. Από το 1989 εργάζεται ως φωτογράφος, κυρίως στον ελληνικό και ξένο Τύπο. Έχει πραγματοποιήσει ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε ομαδικές. Συνεργάζεται με το ίδρυμα ΔΕΣΤΕ. Είναι μέλος του φωτογραφικού πρακτορείου «Fosphotos». Εκπροσωπείται από την Elika Gallery στην Αθήνα.

Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης ένα φιλμ μικρού μήκους, με συνέντευξη του συλλέκτη Μιχάλη Τσιπίδη.

Επιπλέον, παρουσιάζονται τέσσερα αντικείμενα (επιτραπέζιο χειριστήριο τηλεγραφίας, μιλλιαμπερόμετρο, επιτραπέζιος επιλογέας τηλεγραφίας, επιτραπέζιος ηλεκτρομαγνήτης) από τη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ.

Αξίζει όμως να γίνει μία αναφορά και στις Τηλεγραφικές Υπηρεσίες της Θεσσαλονίκης.

Οθωμανική Αυτοκρατορική Τηλεγραφική Υπηρεσία 1870-1912

Στη Θεσσαλονίκη λειτούργησε τηλεγραφική υπηρεσία, πιθανότατα για πρώτη φορά στα μέσα της δεκαετίας του 1870. Αποτελούσε το ένα τμήμα της αυτοκρατορικής κρατικής υπηρεσίας των ταχυδρομείων και του τηλέγραφου και στεγαζόταν στο ίδιο κτήριο με το ταχυδρομείο, επί της οδού Εγνατίας με Συγγρού γωνία. Στις αρχές του 20ου αιώνα το γραφείο λειτουργούσε όλο το 24ωρο, δεχόταν δε και έστελνε τηλεγραφήματα τόσο στην αραβική, όσο και σε δυτικές γλώσσες. Το Οθωμανικό τηλεγραφικό γραφείο, έκλεισε στα τέλη Οκτωβρίου 1912.

Αγγλική Τηλεγραφική Εταιρεία Cable Telegraph Company 1880-1912

Στη Θεσσαλονίκη λειτουργούσε γραφείο της εταιρείας Cable Telegraph Company, επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (τουλάχιστον από το 1885). Το γραφείο σταμάτησε τη λειτουργία του το 1912. Τα τέλη για αποστολή τηλεγραφημάτων μέσω των καλωδίων της Cable, ήταν πάντοτε ακριβότερα από τα αντίστοιχα της οθωμανικής τηλεγραφικής υπηρεσίας.

Αγγλική Τηλεγραφική Εταιρεία Eastern Telegraph Company Limited 1912-1937

Το 1878, η αγγλική εταιρεία Εταιρεία Eastern Telegraph Company, επέκτεινε τις δραστηριότητές της στον ελλαδικό χώρο, συνάπτοντας μακρόχρονη σύμβαση με την ελληνική κυβέρνηση, η οποία έληγε το 1916. Τελικά λόγω του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και μετά από νέες διαπραγματεύσεις, η σύμβαση παρατάθηκε και έληξε οριστικά το 1956. Το 1927 η εν λόγω εταιρεία συγχωνεύθηκε με την τηλεγραφική εταιρεία Marconi Radio Telegraph Co. Στη Θεσσαλονίκη, λειτούργησε γραφείο της εταιρείας μετά την απελευθέρωση της πόλης το 1912 και έως το 1937, οπότε η εταιρεία μετονομάστηκε σε Cable and Wireless Limited.

Αγγλική Τηλεγραφική Εταιρεία Cable and Wireless Limited 1937-1956

Η εταιρεία Cable and Wireless Limited, προήλθε από μετονομασία της Eastern Telegraph Company το 1937. Το 1956, η εν λόγω εταιρεία συγχωνεύθηκε στον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (Ο.Τ.Ε.), που είχε ιδρυθεί το 1949.

Βουλγαρική Τηλεγραφική Υπηρεσία 1912-1913

Κατά το διάστημα της σύντομης παρουσίας βουλγαρικού στρατού στη Θεσσαλονίκη, από 9 Νοεμβρίου 1912 έως και 16 Ιουνίου, λειτούργησε στην πόλη βουλγαρικό τηλεγραφικό γραφείο. Στεγαζόταν στο ισόγειο ενός επιταχθέντος βουλγαρικού ξενοδοχείου, το οποίο βρισκόταν κοντά στη συνοικία του Βαρδαρίου. Η μετάδοση μηνυμάτων από και προς τη Βουλγαρία και τις άλλες

Βουλγαροκρατούμενες περιοχές, γινόταν μέσω των Σερρών.

Ελληνική Ταχυδρομική, Τηλεγραφική και Τηλεφωνική υπηρεσία (Τ.Τ.Τ.) 1912-1949

Το 1896 ενώθηκαν τρεις υπηρεσίες η Ταχυδρομική, η Τηλεγραφική και η Τηλεφωνική σε μία με την ονομασία Τ.Τ.Τ. Η υπηρεσία αυτή λειτούργησε στη Θεσσαλονίκη αμέσως μετά την απελευθέρωση της πόλης, το 1912 και έως το 1949 που ιδρύθηκε ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος. Το ελληνικό ταχυδρομείο και τηλεγραφείο στη Θεσσαλονίκη, λειτούργησε αρχικά στο αντίστοιχο οθωμανικό οίκημα επί της Εγνατίας οδού, το οποίο κατελήφθη από την ελληνική χωροφυλακή το πρωί της 27ης Οκτωβρίου 1912. Στα τέλη Μαρτίου 1913 και οι δύο υπηρεσίες μεταφέρθηκαν σε νεόκτιστο κτήριο που βρισκόταν στην οδό Μεγάλου Αλεξάνδρου, πλησίον της παραλίας. Η κατασκευή αυτού του κτηρίου είχε ήδη τελειώσει επί Οθωμανικής Διοικήσεως και όταν η πόλη καταλήφθηκε από τον ελληνικό στρατό, έγινε η εγκατάσταση των μηχανών του τηλεγραφείου.

Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) 1949-...

Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) ιδρύθηκε, με το νομοθετικό διάταγμα 1049, την 1 Σεπτεμβρίου 1949 και λειτούργησε ως ανώνυμη εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το Κράτος. Σ' αυτόν αργότερα συγχωνεύθηκαν όλες οι προϋπάρχουσες υπηρεσίες επικοινωνίας, όπως αυτές της τηλεφωνίας και τηλεγραφίας των Τ.Τ.Τ. και το 1956 η εταιρεία Cable and Wireless Company.

COPI

52
ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

N ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ

1973 Π 9	Αριθμ. Τηλεγρ.	Αριθμ. Πρωτ.	Υπομνησ.	Σελ.
●ΣΣ/ΝΙΚΗΣ	105/585266	10	9	2057

ΠΑΤ

ΣΑΡΑΝΤΗ/ΤΖΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ 16: ΕΝΤΑΥΘΑ

ΧΡΗΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

ΟΙΚΟΓ ΒΕΚΕΝΑΖΗ

M. ΤΣΙΡΙΩΙΣ

Δισέλιδο πολυτελές εικονογραφημένο τηλεγράφημα του ΟΤΕ εντός Θεσσαλονίκης
9.3.1973.

Από τη συλλογή της Cable & Wireless Limited, συλλογή Μιχάλη Τσιπίδη

Τελικά έχει μέλλον το τηλεγράφημα σήμερα; Ο προϊστάμενος της υπηρεσίας τηλεγραφημάτων, Νίκος Κυρίτσης είχε δηλώσει το 2001, στην εφημερίδα Η Καθημερινή και στην Ευρυδική Μπερσή ότι «Στην Ελλάδα, η πορεία είναι σαφώς φθίνουσα. Αν όμως τα πράγματα είναι τόσο άσχημα που σε ένα, δύο ή τρία χρόνια φθάσουμε στην κατάργηση, δεν το ξέρει κανείς». Το 1994, η υπηρεσία

τηλεγραφημάτων/φαξ απέφερε στον ΟΤΕ 8,8 δισ. δρχ., ενώ πέρυσι (2000) λιγότερο από τα μισά - σταγόνα στον ωκεανό των 3 τρισ. του Οργανισμού. Παράλληλα, ενώ το 1980 στην υπηρεσία εργάζονταν 350 άτομα, σήμερα έχουν απομείνει 60. Αρκετές φορές όμως, τρέχουν και δεν φτάνουν. «Μόνο εξαιτίας των θανάτων του Κ. Καραμανλή και του Αρχιεπισκόπου Σεραφείμ είχαμε μεταβιβάσει 50.000 τηλεγραφήματα», θυμάται ο κ. Κυρίτσης.[\[1\]](#)

Κατερίνα

Χουζούρη

[\[1\]](#) Μπερσή Ευρυδίκη, 2001, 23 Οκτωβρίου, *Τα τηλεγραφήματα περνούν στην ιστορία*. Στοπ., Εφημ. Η Καθημερινή